

מסורת הש"ס עם הוספות

א) אהלֹות פ"ג מ"ו [גדה כו.], **ב**) צִילָה ל: שבת כב. מה. [מוספתא פ"א], **ג**) אהלֹות פ"ז מ"א.

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה היכי דמי וד"ה שמיין וד"ה תחמונה כשרה הד"א:

ליקוטי רש"י

טפח ע"ל טפח ע"ל רום טפח. אהל קטן שהוא טפח אורך וטפח רוחב ורום חללו טפח. מביא הטומאה. אס כזית מן המת גלד זה וכלי גלד זה הוה טמא כלי מחמת אהל המת. וחוצץ בפני הטומאה. אס טומאה תחתיו וכלי על גביו הכלי טהור, ולהכי נקט על רום טפח דאי הוה חלל רומי פחות מטפח הו"א טומאה ראו"ה וכנגדו למעלה עד לרקיע טמא, כדלמריין גהעור והרוטב (חולין קכו.) ולענין אחויי טומאה נמי לא מיימי דלאו אהל הוא [גדה כו.]. ועשרה בקרמיה. פארה מריעות של זבעים שקורין אובריי"ן [שבת כב.]. יפה צסדינין ובקרמין המצוייין, קרמין גדיי צבעונין שקורין אובריי"ן סדינים לבנים של פשתן [ביצה ל.].

הגהות וציונים

א) [צ"ל דתנן] (גליון): **ב**) [פי' אשכולות של ענבים שהן כרותין עם זמורה. ערוך] (גליון): **ג**) צ"ל עליונה **צמעה** **מב'** (מראה כהן) ותיבת **כו** [מחק: **ד**] צ"ל למעלה **מב'** (מראה כהן): **ה**) צ"ל **עליה** (דבש תמר):

לעזי רש"י

אובריי"ן. פירוש בגדי צבעונין, יריעות של זבעים (רש"י שבת דף כב ע"א ד"ה ועטרה בקרמים), בגדים המצויירים (רש"י ג"מ דף ס ע"ב ד"ה קרמי), רקמות, בגדי רקמה (רש"י תהלים מה טו.) ג'ינשק"ש. פירוש מעשה רוקס (עיין רש"י שמות כו, לו) או מעשה אורג (עיין רש"י שמות כה, לב).

סוכה

(א) היכי דמי כגון שהתחתונה צלתה מרובה מחמתה והעליונה חמתה מרובה מצלתה וקיימי תרוייהו בתוך כ' עליונה כשרה ותחתונה פסולה היכי דמי כגון דתרוייהו צלתן מרובה מחמתן וקיימא עליונה בתוך כ' פשיטא תחתונה כשרה ועליונה פסולה איצטריכא ליה מ"ד ניגזר דילמא מצטרף סבך פסול בו'.

ול"ג זהא סיומא וכגון דקיימא עליונה כו' ^[פ]. ופירושו שתיהן כשרות ה"ד כגון שהתחתונה חמתה מרובה. דסבך לדיה כמאן דליתיה הוא דתרוייהו מתכשרן צסבך העליון והוא דקיימא עליונה צמוך כ' לארץ דהוי סבך כשר אף להכשיר תחמונה: שתיהן פסולות בו' וקיימא עליונה צמעה מב'.
לגגה של תחמונה שהיא קרקעיתה של עליונה: תחתונה כשרה ועליונה פסולה ה"ד כגון שהתחתונה צלתה מרובה בו'.
דסבך של עליונה לאו סבך הוא ולא מיפסלה תחמונה משום סוכה תחת סוכה ועליונה פסולה משום דתממה מרוצה מאלתה וכגון דקיימי תרוייהו צמוך כ' לארץ דאי עליונה למעלה מעשרים אף תחמונה פסולה משום דמנטרף סבך פסול זהדי כשר משום דסבך למעלה מעשרים פסולה אצל כי קאי צמוך כ' לנטרף וצלגד שלא יהא ללמה מרוצה מתממה דתפסיל תחמונה משום סוכה תחת סוכה: ה"ד דתחתונה פסולה. משום סוכה תחת סוכה: וקיימא עליונה בתוך כ'. לגגה של תחמונה דהוא קרקעיתה דעליונה: פשיטא.
דכי חד מנייהו תממה מרוצה לאו סוכה תחת סוכה היא ומאי אשמעינן רצי ירמיה: תחתונה כשרה ועליונה פסולה איצטריכא ליה. כדקיימא עליונה צמוך כ': מ"ד ניגזר. למיפסל תחמונה משום זמנין דקיימא עליונה למעלה ^[ז] דלא מסיק אדעמיה למיחש לתחתונה משום צירוף פסול עם כשר ומדחזי לעליון תממה מרוצה סבר כמאן דליתיה הוא ולא פסיל לתחמונה קמ"ל דלא גזרינן הא אטו הא: ובמה ידא. הפסק צין סבך לסבך

ותפסול תחמונה משום סוכה תחת סוכה דלא נימא חד סוכה הוא: טפח. אצל צליר מטפח חד סככה הוא: טפח ע"ל טפח ברום טפח מביא את הטומאה וחוצץ בפני הטומאה. הלכה למשה מסיני הוא אצל פחות מטפח לא מציא ולא חוץ לא מציא את הטומאה [אס] טומאה תחת ראשו אחד וכלים תחת ראשו שני והיא קורה ארוכה ורחבה טפח וראויה להציא טומאה לא מיימי משום דליכא רום הפסק טפח ממנו ולקרקע ולא חוץ אס יש כלי על גצה כנגד הטומאה אפילו עד לרקיע טמא דטומאה ראו"ה שאין לה אהל טפח צוקעת ועולה ^[א]: **שלא** מצינו מקום חשוב. להיות רשות לעצמו לא כרמלית ולא רה"י פחות מארבעה כדלמנר צינאות השצת (דף יז.) והכא נמי לאו רשות לעצמו היא לאקררוי סוכה תחת סוכה: בהבשרה כך פסולה. משום שמי סוכות פסלה קרא וכי לית זה צעליונה הכשר סוכה לאו סוכה היא ולא פסלה: אי נימא דיוורין ממש. שאין זה אדם: אטו דיוורין גרמי. מכל מקום סוכה תחת סוכה היא: א"א לאו שאינה ראויה לדירה והיכי דמי דלא גבוה י' מב"ע דת"ק בו'. וקשיא לשמואל מדרבנן: כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא. האי אין ראויה לדירה דקאלמר ר' יהודה לאו צשאין גצוה קאלמר דא"כ לת"ק נמי כשרה אלא צשאין צריאה וחזקה לקבל כסמות וכרים של עליונה ולישן תחמונה כשרה מהאי טעמא דשמואל דהכשרה כך פסולה וכיון דעליונה לא חזיא למידר זה שהרי אין תחמונה מקבלתה לא פסלה: ופרכינן מב"ע דת"ק סבר בו'. סוף סוף שמע מינה דרבנן לית להו דשמואל והוא הדין לשאינה גצוה כו': ומשני איבא בינייהו בו'. דרבנן סברי כיון דיכולה לקבל צדוחק שם סוכה על העליונה ומיפסלא התחמונה ורצי יהודה סבר כיון דליכא תשמישא להדיא לאו שם סוכה עלה דעליונה: **בתנאי** הנשר. שלא יהו עלין וקיסמין נושרין על שולחנו וסדין דצר המקבל טומאה הוא ופסול לסבך כדלקמן (דף יא.). או שפירם ע"ל גבי קינוף. כלומר או אפילו לא פירסו מפני הנשר אלא לנוי על מנתו: ע"ל גבי קינוף. הן ד' קונדיסין לד' רגלי המטה וגצוהין ומניח כלונסות מזה לזה על גציהן ופורס עליהן סדין והרחיקן מן הסבך דהשתא לא משום מסבך דצצר המקבל טומאה מיפסלא דהא לאו לסוכי שטחם התם: פסולה. משום דלינו יושב צסוכה דאהל מפסיק ציניהם: אבל פורם הוא ע"ל גבי נקליצי המטה. שאין אלא שנים והן יוצאין צאמצע מטה אחד למראשותיה ואחד לרגליה ונותנין כלונסא מזה לזה ופורסין עליו סדין והוא משפע לכאן ולכאן ומשום דאין לה גג טפח רחב למעלה לא מיקרי אהל: **גב'** ל"ש א"א מפני הנשר. דשויה סבך להגין הלכך מפסיל משום מקבל טומאה: אבל לצאותה. אין שם סבך עליה וכשירה. וי"מ טעמא דפסולה משום שני סככים ואי אפשר דא"כ לרצ חסדא לא מפסיל אלא אס כן מופלג ד' דהא איהו אמר לעיל ארבעה וכיון דמיפלגי ד' חו לא מצי למימר אצל לנאותה כשרה דהא איהו פסיל לקמן צנויי סוכה המופלגין ד' מן הסבך משום שני סככין: בקרמין המצויירין. מעשה אורג כגון צגדי צבעונין שקורין אובריי"ן: ובפדינים המצויירין. שזרתן צולטת כגון מעשה רוקס או מעשה אורג שקורין גלינשק"ש: יינות שמנים. נותנין צכוסות של זוכית לנוי:

פרק ראשון

סוכה

י.

רב הונא טפח. אע"ג דלקמן פרק הישן (דף כז:) אלמרינן חצות רמי הכא לא שייך:

שלא מצינו מקום פחות מד'. היינו לענין רשות היחיד וכרמלית דפירש צקונטרס ולענין גוצה נמי אשכתן צריש חלון

(עירובין דף עו.) ליחשב כפתח:

פירם עליה סדין מפני החמה. כתוב צתוצת הגאונים

הא דקמני פירס עליה סדין מפני החמה או תחתיה מפני הנשר פסולה היכא דתממה מרוצה מאלתה צלא סדין אצל אס יש ללמה מרוצה מתממה כשרה ואין הסדין פוסלתה והיינו כמו שפירשמי לעיל דאין מנטרף סבך פסול זהדי סבך כשר כיון דצלא פסול ללמה מרוצה וכענין זה מפר"ת מפני החמה שמייצשת את הסבך וממוך כך היה נעשה תממה מרוצה וכן תחתיה מפני הנשר ואס היו עלין נושרין היה חמתו מרוצה והסדין מונען מליפול וכיון שהסדין גורם שעל ידו ללמו מרוצה מתממו פסול אצל לפירוש הקונטרס קשה דלמה יפסל מפני שמגין על האדם מפני החמה ומן הקיסמין מאי שנא מללאותה ועוד מלינו לקמן פרק הישן (דף כז:) צר' יוחנן צרצי אילעי כשהגיע תמה למרגלותיו עמד ופרס עליו ^[א] סדין: עד

לדירה והיכי דמי דלא גבוה עשרה מכלל דתנא קמא סבר אע"פ שאינה ראויה לדירה פסולה כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא ^[א]אם אין התחתונה יכולה לקבל כרים וכסתות של עליונה התחתונה כשרה מכלל דתנא קמא סבר אע"פ שאינה ראויה לקבל פסולה איבא בינייהו דיכולה לקבל על ידי הדחק: **בתנאי** דפירם עליה סדין מפני החמה או תחתיה מפני הנשר או שפירם ע"ג הקינוף פסולה אבל פורם הוא על גבי נקליטי המטה: **גב'** אמר רב חסדא **לא** שנו אלא מפני הנשר אבל לצאותה כשרה פשיטא מפני הנשר תנן מ"ד הוא הדין דאפילו לצאותה והאי דקתני מפני הנשר אורחא דמילתא קתני קמ"ל **אי**מא מסייע ליה ^[ב]סיככה כהלכתה ועיטרה בקרמין ובסדינין המצויירין ותלה בה אגוזין שקדים אפרסקין ורמונים פרכילי"ם ענבים ועטרות של שבולין יינות שמנים וסלתות אסור להסתפק מהן עד

עושה חלל באצילי ידיו כלומר אם הוא מכוסה בסדין ומעמיד בו' זורעויו וב' ידיו עומדות על גופו והסדין עליהן נמצאו זורעויו בולטין ועולין מצדין כנקליטי המטה והסדין עליהם לפיכך ע"ג נקליטין כשרה כי כזורעויהן הן חשובין. פירש גאון קינופות. עמודין עומדין במטה ועליהן מלמעלה ד' עמודים ברוחב ופורסין עליהן סדינין ונקראין כבבל טראמה. נקליטי. ב' עמודין עומדין עשויין כפתח העשוי בפאת המטה שהיא מסגרתה מב' צדין. אמר רב חסדא זה ששינו פסולה דווקא מפני הנשר אבל לצאותה כשרה. ואתייבא לסיועי מהא דתניא סככה כהלכתה ועיטרה בקרמין

עין משפט
נר מצוה
כא א מיי' פ"ג מהלכו'
טומאת מת הלכה א':
כב ב ג מיי' פ"ה מהל'
סוכה הלכה כב סמג
עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרכח
סעיף א':

כג ד ה מיי' שם הלכה ז'
סמג שם טוש"ע א"ח סי' תרכט
סעיף יט וסימן תרכז
סעיף ד':

כד ו מיי' פ"ו מהלכות
סוכה הלכה נו סמג
שם טוש"ע א"ח סימן תלכא
סעיף ב':

רבינו חננאל

פשוטות הן. כיון ששינוי העליונה כשרה והתחתונה פסולה אמר' וכמה ידא בין סוכה לסוכה. כמה ידא חלל בין סבך לסבך ותהיה התחתונה פסולה אמר רב הונא טפח שכן מצינו באהלי טומאה טפח רב חסדא אמר ד' טפחים שלא מצינו מקום [חשוב] פחות מד' טפחים ושמזאל אמר י' טפחים הכשרה כלומר אין התחתונה פסולה עד שהיה בעליונה הכשר סוכה. ודייקינן מדברי ר' יהודה דתני [אס] אין דיוורין בעליונה התחתונה כשרה ואוקימנא כשאינה ראויה לדירה מכלל דת"ק סבר אע"פ שאין העליונה ראויה לדירה כשרה קשיא לשמואל. ושנינן אין [ראויה] לדירה מרווחת אבל ראויה לדירה ע"י הדחק היא וכן אהא דאמרינן במערבא כל שאין העליונה יכולה לקבל כרים וכסתות של העליונה כולי שנויא הכא והכא חדא התם לדירה והכא לקבל ע"י הדחק: פיסקא פירש עליה סדין מפני החמה או תחתיה מפני הנשר. דלא יהון טרפיין דסוכה נתרין על המטעמים בעינא דאכיל או שפרס סדין ע"ג הקינופות שהן ד' קינופות בד' קצות המטה פסולה. אבל פורם הוא על נקליטי המטה. שהן שנים באמצע המטה כדגרסינן בירושלמי רב ביבי בש"ר יוחנן שכן הוא עושה חלל באצילי ידיו כלומר אם הוא מכוסה בסדין ומעמיד בו' זורעויו וב' ידיו עומדות על גופו והסדין עליהן נמצאו זורעויו בולטין ועולין מצדין כנקליטי המטה והסדין עליהם לפיכך ע"ג נקליטין כשרה כי כזורעויהן הן חשובין. פירש גאון קינופות. עמודין עומדין במטה ועליהן מלמעלה ד' עמודים ברוחב ופורסין עליהן סדינין ונקראין כבבל טראמה. נקליטי. ב' עמודין עומדין עשויין כפתח העשוי בפאת המטה שהיא מסגרתה מב' צדין. אמר רב חסדא זה ששינו פסולה דווקא מפני הנשר אבל לצאותה כשרה. ואתייבא לסיועי מהא דתניא סככה כהלכתה ועיטרה בקרמין